

λειτέρου κέρδους, διότι καρδιά άνευ Θεού είνε καρδιά άνευ άγápης. Διάνοια άνευ τής γνώσεως του Θεού, είνε έλλειπής από τής βόσεως πάντων των συλλογισμών της και στερεΐται του φωτός, τὸ ὁποῖον φωτίζει τὰ ἀντικείμενα ἄτινα ἐρευνᾷ. Τοιαύτη διάνοια περιορίζεται ἐντὸς τοῦ περιορισμένου κύκλου τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα, μὴ εὐρύσσει παρὰ ξηρασίαν εἰς τὴν μεγάλην δίψαν, καὶ μὴ δυναμένη πάντοτε νὰ ἱκανοποιηθῇ ἐκ τοῦ καλοῦ καὶ ἀληθοῦς, σθένεται εἰς τὸ καταφέεστατον σκότος τῆς πικρανοίας, εἴτε διὰ τὴν ἀγρίαν ἐπιθυμίαν νὰ τελειώσῃ, εἴτε διὰ φυσικὴν ἐκδίκησιν. Φαντασία ἔστω ρημένη τῶν λαμπρῶν ὁραμάτων τῶν ὑπερευαισθητῶν πραγμάτων χάνει τὴν πραγματικὴν σημασίαν, ἀφοῦ βλέπει καὶ μαντεύει εἰς τὸ κενὸν καὶ εἰς τὸν χρόνον, εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν θάνατον, εἰς τὰ ἄστρα καὶ εἰς τὰ ἄτομα μόνον τυχαῖον μηχανισμόν καὶ συνεπῶς εἶνε σκληρῶς καταδικασμένη εἰς τὴν ἀδράνειαν καὶ τὰ πτερὰ τῆς κομμένης δὲν δύνανται νὰ ἀνθέξουν εἰς τὴν πτῆσιν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἰσχυρὰν ἀντοχὴν εὔρε τοῦ Δάντε ἡ φαντασία προβαίνουσα ἀπὸ ἀστέρος εἰς ἄστέρα μέχρι τοῦ τέλους τοῦ σύμπαντος. Ὁ ὀφθαλμὸς συνειθισμένος εἰς τὴν ὕλην μολύνεται εἰς τὴν λάσπην καὶ δὲν ἀνέχεται τὴν ζωηρὰν λάμψιν τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων, ποῦ φαίνεται τοῦ Θεοῦ οἱ ὀφθαλμοί. Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ὑφίσταται κατ' ὅλους τοὺς χρόνους παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς καὶ ἐγκρίεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην συνείδησιν ἀνεξαρτήτως τῆς ἀνατροφῆς καὶ τοῦ παραδείγματος. Ὁ ἀπέραντος θόλος τῶν οὐρανῶν, οἱ ἀναρίθμητοι ἀκτινοβολοῦντες ἀστέρες, ὁ ἥλιος, ὅστις φωτίζει, θερμαίνει καὶ γονιμοποιεῖ, ἡ ἐκτασις τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης, ἡ τεραστίαι ποικιλία καὶ καλλονὴ τῶν ζώων, φυτῶν, καρπῶν, ἡ ὠραιότης τῶν χρωμάτων, ἡ ἁρμονία τῶν ἤχων, τὰ πάντα πιστοποιοῦσι τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ περισσότερον ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα, τὸν συναισθανόμεθα εἰς τὸν ἑαυτὸν μας. Τὸ χυθὲν αἷμα τῶν μαρτύρων

τῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς πίστεως, τῆς πατρίδος, τῆς ἐλευθερίας, τῆς τιμῆς, τῆς οἰκογενείας, ἡ ἀγανάκτησις κατὰ τῆς τυραννίας, τῆς δειλίας, τῆς ἀδικίας, ἡ ἐλκυστικὴ στοργὴ ὑπὲρ τῆς ἀθωότητος, τοῦ θαυμασμοῦ διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ ὁ οἶκτος πρὸς τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς ταλαιπωρουμένους καὶ ὀρφανοὺς, εἶνε δειγμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἡμῖν ἐκ τῆς οὐσίας του. Συναισθανόμεθα τὴν προτροπὴν τῆς ἀγάπης καὶ, εἰς τὴν προσευχὴν αἰσθανόμεθα τὴν καρδίαν ἐλπίζουσαν. Ἡ ἀδυναμία μᾶς καταρρίπτει εἰς τὸ ἀμάρτημα καὶ ἡ πίστις μᾶς δίδει τὴν δύναμιν νὰ ἐγειρόμεθα πάλιν. Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα φλογίζει τὴν καρδίαν, φωτίζει τὴν διάνοιαν, γονιμοποιεῖ τὴν φαντασίαν, καὶ μὲ τὸν καλὸν πολίτην καὶ πατέρα μορφώνει καὶ τὸν καλὸν καλλιτέχνην. Οἱ ἑκατὸν μας ναοί, αἱ ζωγραφίαι καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν Χριστιανῶν καλλιτεχνῶν, ἔξ ὧν εἶνε ἡ πλυσία ἡ Ἰταλία καὶ ὁ κόσμος, εἶνε τόσαι μαρτυρίαι, διὰ τὸ δικαστήριον τοῦτο τῆς ἀληθείας, πρὸς τὸ ὁποῖον προστρέχει ἀσμένως ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ὁ Φειδίας καὶ ὁ Ὀμηρος, ὁ Δάντης καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελος, ὁ Βρουνελέσκος καὶ ὁ Ὀργάνας, ὁ Ραφαὴλ καὶ ὁ Λεονάρδος δὲ Βίντσι, ὁ Δονατέλος καὶ ὁ Γκιλλέρτης καὶ ἄλλοι πλεῖστοι πιστοποιοῦσιν ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ἔμπνευσις εἶνε τὰ μέγιστα πλοῦσι καὶ πάντοτε γόνιμοι. Καὶ ἂν εἰς τὴν ἑκφρασὴν δυνατὸν κατὰ τρόπον τινὰ διαφέρῃ ἡ φόρμα οὐχ ἥττον θὰ εἶνε πάντοτε μεγάλη καὶ θαυμαστὴ διότι ὁ νοῦς, ὅστις ὑψοῦται δύναται νὰ περιπλανηθῇ εἰς καμπύλας κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον ἀνερχόμενας ἀλλὰ θὰ μένῃ πάντοτε ὑψηλά. Ὁ Κορέγιος καὶ ὁ Βερνίνης, ὁ Γουᾶν εἰς τὴν ἑκφρασὴν δυνατὸν κατὰ τρόπον τινὰ νὰ τῶν χρόνων ὡς πρὸς τὸν τρόπον, ἀλλ' ἡ πρόθεσις ἦτο καλὴ. Καὶ κατερχόμενοι μέχρι τῶν πατέρων μας, ὁ Κανόβας, ὁ Ροσσίνης καὶ ὁ Μαντζόνης δὲν ὑπῆρξαν μεγάλοι, διότι ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὴν θρησκείαν ;»

(Ἀκολουθεῖ)

Σ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΚΥΚΝΕΙΑ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΟΥ

I

Ἦταν, γὰρ μὲ μυστήριον
πῶς μιὰ μικρὴ νηίδα
νηοῖα στὴ δόξα ἐπέσασες
μεγάλα καὶ τρανὰ
καὶ ἔσπασες πρῶτῃ τῆς σκλαβιάς
τὴν ὀχνητὰ ἀλυσίδα
καὶ ἔστησες τρώσθαι ἀθάνατα
ψηλὰ σὰν τὰ βουνά.

Μὰ χιῆς, ποῦ σὲ παλάτι σου
κυκλώπειο καὶ ἔρμος ἐμπῆκα
καὶ ἐθαύμαζα στοὺς τοίχους τοὺς
τὸν πλοῦτο τὸ νεκρὸ,
μὲς τῆς πολλῆς τοῦ κάματος
ἕνα ἐκκληροῦν βροῖκα.
Ἦταν μεγάλη ἡ πίστις σου,
νηοῦν μου μικρὸ !

II

Τρεῖς ἡρωῖδες ὅλη ἡ Γῆ
θὰ ψάλλῃ στοὺς αἰῶνες,
ἐσένα μὲ τῆς δίδυμες
τῆς ἄλλης δυὸ ἀδελφές.
Κ' ἡ τρεῖς ἀντιοεῖς, ἡ περὶ φανες,
μεγάλες Ἀμφιόνες,
μὲ ἴδια καὶ ἡ τρεῖς κορυμνοσισαῖα
καὶ ὅμοιες ἡ τρεῖς κορυφές.

Μὰν καὶ γὰρ σένα κάποτε
λάβρος τεχνίτης λάχνη,
χρωματιστὴ ἡ μαρμαρίνη
νὰ πλάσῃ ζωγραφιά,
ἡ Δόξα δὲ θὰ περπατῇ
στοὺς βράχους σου μονάχη,
μιὰ δυὸ στεφάνια θὰ φοροῦν
Ἐκεῖνη καὶ ἡ Ὠμορφιά !...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ